

MONITOR ASEAN

MAJ 2018

„Monitor ASEAN” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w państwach Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie. Monitor opracował Mateusz Chatys – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR ASEAN

MAJ 2018

I. STOSUNKI CHINY-ASEAN

2 maja: Chiny i Indonezja zapewniają o wysokiej jakości technologicznej nowej linii kolejowej Dżakarta-Bandung. Lu Dongfu, który pełni funkcję prezesa China Railway Corporation odpowiedzialnej za budowę oraz Rini Soemarno, będący ministrem państwowych spółek wspólnie odwiedzili plac budowy tunelu nr 1 szybkiej kolei o długości 1,8 km znajdującego się we wschodniej części Dżakarty. Podczas konferencji prasowej zapewnili, że prace są wykonywane zgodnie z planem, a projekt o wartości 5,9 mld USD jest przełomowy w relacjach między państwami. Prace nad nową linią o łącznej długości 142,3 km rozpoczęto w marcu 2015 roku.

5 maja: w stolicy Filipin odbyło się 21 spotkanie Ministrów Finansów i prezesów Banków Centralnych w formacie ASEAN+3. W Manili spotkali się ministrowie finansów i prezesi banków centralnych dziesięciu państw ASEAN oraz przedstawiciele Chin, Japonii i Korei Południowej. Na czele chińskiej delegacji stał wiceminister finansów - Yu Weiping. We wspólnym oświadczeniu zadeklarowano brak poparcia dla jakichkolwiek form protekcjonizmu gospodarczego, a także potrzebę wzmocnienia integracji poprzez zwiększenie liczby inwestycji zarówno w regionie jak i na całym świecie. W tym celu zobowiązano się do wykorzystania wszelkich możliwych narzędzi, takich reformy strukturalne, polityka monetarna i fiskalna. Uczestnicy wyrazili również poparcie dla Deklaracji z Panmunjom w sprawie rozpoczęcia procesu pokojowego w Korei, która przyczyni się do zwiększenia stabilizacji w regionie, co będzie miało duży wpływ na gospodarkę państw azjatyckich.

6 maja: premier Chin przybył do Indonezji z oficjalną wizytą. Li Keqiang przybył do Indonezji na specjalne zaproszenie prezydenta Joko Widodo. Głównym tematem rozmów między politykami było polepszenie bilateralnej współpracy gospodarczej, zwłaszcza z zakresu projektów infrastrukturalnych, wśród których można wyróżnić budowę elektrowni wodnych i połączeń kolejowych. W 2018 roku mija

SOJUSZU NADZEI WYGRYWA WYBORY W MALEZJI

Koalicja polityczna czterech partii Pakatan Harapan z 92 letnim Mahathirem Mohamadem na czele wygrała wybory parlamentarne w Malezji zajmując 112 z 222 miejsc w parlamencie. Tym samym zakończył się okres 9 lat rządów premiera Najiba Razaka i jego Frontu Narodowego.

piąta rocznica nawiązania strategicznego partnerstwa między państwami. Dzięki tej umowie w ubiegłym roku wartość handlu między Chinami i Indonezją wyniosła 63,3 mld USD. Chiny są największym partnerem handlowym Indonezji oraz trzecim głównym źródłem inwestycji w państwie.

7 maja: premier Chin wygłosił przemówienie w Sekretariacie ASEAN w Dżakarcie. Li Keqiang podczas swojej dwudniowej wizyty w Indonezji wziął udział w ceremonii upamiętniającej piętnastą rocznicę podpisania strategicznego partnerstwa między ASEAN a Chinami.

W uroczystości wziął także udział Sekretarz Generalny ASEAN – Dato Lim Jock Hoi. Premier Chin w swoim przemówieniu podkreślił, że przez ostatnie 15 lat obie strony nie tylko osiągnęły wielki sukces, jeśli chodzi o współpracę gospodarczą, ale również poprawę bezpieczeństwa i stabilizacji w regionie. Zapewnił, że postępy nad Kodeksem Postępowania ustabilizują sytuację na Morzu Południowochińskim, a takie inicjatywy jak Wszechstronne Regionalne Partnerstwo Ekonomiczne zapewnią dalszy rozwój gospodarczy państw regionu.

9 maja: Chiny i Birma zwiększają współpracę między organami ścigania. Chiński minister bezpieczeństwa publicznego – Zhao Kezhi, spotkał się z prezydentem Birmy oraz ministrem spraw wewnętrznych – Kyaw Swe. Minister Zhao przedstawił propozycję prezydenta Xi Jinpinga, aby pogłębić współpracę bilateralną o nowe obszary. Zwrócono szczególną uwagę na rozwój wspólnych działań między służbami bezpieczeństwa obu państw, zwłaszcza, że Birma należy do tzw. *złotego trójkąta*, czyli obszaru czterech państw (oprócz Birmy należą do niego Tajlandia, Laos i Wietnam), który jest zdominowany przez produkcję i handel opium. Według chińskiego ministra obie strony powinny dołożyć wszelkich starań, żeby jak najczęściej dochodziło do wzajemnych wizyt przez najwyższych przedstawicieli organów ścigania, co zapewni większą skuteczność w zwalczaniu przestępczości narkotykowej, handlu bronią i ludźmi, a także porwań i szantażu.

9 maja: władze miasta Ho Chi Minh zintensyfikują działania promocyjne, aby zwiększyć liczbę chińskich turystów. Władze miasta będą dążyć do osiągnięcia liczby 1,5 mln chińskich turystów do 2020 roku. W ubiegłym roku 540 tys. turystów z Chin przybyło do tego wietnamskiego miasta. Aby osiągnąć ten cel urzędnicy chcą zmienić sposób zarządzania sklepami, wzbogacić ofertę atrakcji turystycznych, a także zorganizować więcej kampanii promocyjnych w samych Chinach. Z roku na rok Chińczycy stanowią coraz większą część zagranicznych turystów w Wietnamie i władze dążą do utrzymania tendencji wzrostowej.

9 maja: prowincja Guangzhou planuje usprawnić połączenia lotnicze z państwami Azji Południowo-Wschodniej. Według władz prowincji międzynarodowe lotnisko Guangzhou Baiyun zostanie rozbudowane o dodatkowy terminal dla pasażerów oraz dwa pasy startowe dla samolotów. Rozważa się również budowę kolejnego lotniska, żeby do 2020 roku zapewnić prowincji połączenia ze 150 miastami na całym świecie. Władze prowincji chcą w ten sposób umożliwić pasażerom dotarcie w ciągu 4 godzin do najważniejszych azjatyckich miast. Będzie

to miało kluczowe znaczenie dla prowincji, ponieważ przewiduje się, że do 2020 roku zagraniczni pasażerowie będą stanowić 23% wszystkich podróżujących w Guangzhou.

10 maja: Chiny udziela wsparcia Filipinom przy budowie stacji pompowniczey na południu kraju. Chiński ambasador w Filipinach – Zhao Jianhua oraz Sara Duterte (córka prezydenta Filipin), pełniąca funkcję burmistrza miasta Davao, uczestniczyli w ceremonii wmurowania kamienia węgielnego pod nową stację pompującą wodę. Dzięki tej inwestycji 3 tys. mieszkańców z dystryktu Buhangin będzie miało dostęp do czystej wody pitnej. Obie strony potwierdziły również, że projekt ten ma duże znaczenie pod względem ochrony środowiska w tym regionie Filipin.

10 maja: Malezja może przeprowadzić renegocjacje w sprawie niektórych umów z Chinami. Mahathir Mohamad, który poprowadził koalicję Pakatan Harapan do zwycięstwa w wyborach parlamentarnych, zapowiedział możliwość zmian w polityce zagranicznej wobec Chin. Wyraził swoje poparcie dla inicjatywy Pasa i Szlaku, ale zastrzegł, że coraz większa aktywność chińskiej marynarki na wodach w okolicy Malezji budzi wątpliwości i należy to zmienić. Zgodnie z ostatnimi raportami, Malezja jest jednym z największych beneficjentów chińskich inwestycji w Azji. W ramach Pasa i Szlaku zainwestowano tu 34,2 mld w różnego rodzaju projekty infrastrukturalne. To prowadziło do głębszego uzależnienia Malezji od Chin i było jednym z głównych zarzutów wobec polityki prowadzonej przez Najiba Razaka.

11 maja: w Laosie uruchomiono chiński program okulistyczny. W ramach współpracy w regionie Lancang-Mekong, Chiny uruchomiły drugą edycję programu „Mekong Bright Journey”, tym razem w stolicy Laosu. W dniach od 6 do 13 maja chińscy lekarze okuliści przy współpracy z lokalnymi placówkami medycznymi prowadzili badania w szkołach podstawowych i średnich. W ramach programu przebadano 3700 uczniów i wszystkim z wadą wzroku zapewniono darmowe okulary korekcyjne. Wiceminister spraw zagranicznych Laosu – Thongphan Savanphet wyraził poparcie dla tego rodzaju inicjatyw i aktywnego udziału strony chińskiej w programie, który ma na celu pomoc państwom słabo rozwiniętym.

11 maja: tajski minister zachęca firmy do większej aktywności na chińskim rynku handlu elektronicznego. W Bangkoku odbyło się seminarium poświęcone handlowi elektronicznemu „Next Station: China”, zorganizowane przez Tajsko-Chińską Izbę Gospodarczą oraz China Economic Information Service, ośrodkiem związanym z chińską agencją prasową Xinhua. Oprócz ekspertów i wysokich przedstawicieli chińskiej platformy JD.com wziął w nim udział minister handlu Tajlandii – Sonthirat Sonthijirawong, który zachęcał tajskich przedsiębiorców do wejścia na chiński rynek za pośrednictwem platform handlu elektronicznego. Chiny są największym partnerem handlowym Tajlandii, z obrotem w wysokości ponad 73 mld USD w 2017 roku. Zdaniem ministra, do 2020 roku bilateralna wymiana handlowa wyniesie 120 mld USD, a e-commerce odegra w tym kluczową rolę, jeżeli małe i średnie przedsiębiorstwa wykorzystają doświadczenie zdobyte przez Chińczyków.

11 maja: Chiny gratulują nowemu premierowi Malezji. Geng Shuang, pełniący funkcję rzecznika chińskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych złożył oficjalne gratulacje nowemu premierowi Malezji – Mahathir Mohamad. Nowy premier ma 92 lata i jest najstarszym urzędującym premierem w Malezji. Pełnił już tę funkcję w latach 1981-2003 i jest reprezentantem koalicji politycznej Pakatan Harapan założonej w 2015 roku, składającej się z Partii Akcji Demokratycznej, Ludowej Partii Sprawiedliwości, Narodowej Partii Zaufania i Zjednoczonej Rdzennej Partii Malezyjskiej.

12 maja: w Wientian odbyło się dziewiąte spotkanie komitetu ds. współpracy handlowej Chiny-Laos. Podczas spotkania dokonano przeglądu bilateralnej współpracy gospodarczej między państwami, a także przedstawiono propozycje nowych projektów, dzięki którym będzie możliwe zwiększenie wymiany handlowej. Strona chińska zadeklarowała chęć zwiększenia importu z Laosu oraz zapewnienia potrzebnego wsparcia, żeby umożliwić udział partnera w pierwszych międzynarodowych targach importowych w Chinach. Przedstawiciele obu państw zgodzili się, że należy zwiększyć wysiłki na rzecz rozwoju projektów infrastrukturalnych w Laosie w ramach Pasa i Szlaku, a także aktywnie promować Korytarz Ekonomiczny Chiny-Laos, w sprawie którego podpisano memorandum w listopadzie 2017 roku. Głównym projektem wchodzącym w skład korytarza jest połączenie kolejowe między państwami o długości 417 km, którego wartość wyniesie 6 mld USD i ma być zakończony pod koniec 2021 roku.

12 maja: chińska ambasada w Birmie wydała oświadczenie w sprawie konfliktu w mieście Muse. Na północy Birmy doszło do starcia między rebeliantami z Narodowej Armii Wyzwolenia Ta'ang i Armii Niepodległości Kachinu a wojskiem i policją. W wyniku walk zginęło co najmniej 19 osób, wśród których znalazło się 14 cywili a 27 osób zostało rannych. Nieliczne osoby uciekając ze strefy konfliktu przekroczyły granicę z Chinami, dlatego ambasada potępiła użycie siły przez obie strony i wezwała do zawieszenia broni, a także rozpoczęcia postępowania pokojowego. Zwrócono również uwagę na przygotowania do trzeciego spotkania w Panglong, które ma być zwieńczone konferencją pokojową pod chińskim nadzorem. Pekinowi zależy na ustabilizowaniu sytuacji w Birmie, aby zabezpieczyć rurociągi oraz przejścia graniczne.

12 maja: Malezja mianuje pierwszego od 44 lat ministra chińskiego pochodzenia. Premier Mahathir Mohamad mianował Lim Guan Enga ministrem finansów. Jest to pierwszy minister chińskiego pochodzenia w rządzie Malezji od 44 lat. Dwóch pierwszych ministrów finansów Malezji, po odzyskaniu niepodległości w 1957 roku, również było pochodzenia chińskiego, ale od 1974 roku stanowisko to zajmowali etniczni Malajowie. Nowy minister jest sekretarzem generalnym Partii Akcji Demokratycznej, ale przed rozpoczęciem kariery politycznej w 1986 roku był bankierem i biegłym rewidentem.

13 maja: w Rangun odbyło się piąte coroczne zebranie Stowarzyszenia Przyjaźni Chiny-Birma. Podczas zebrania przyjęto nowy program, a jego główne założenia opierają się na promocji współpracy gospodarczej między państwami, zwiększaniu wymiany międzyludzkiej

oraz zaangażowaniu w programy z zakresu ekonomii, spraw społecznych, opieki zdrowotnej czy edukacji. Zgodnie z planem mają zostać założone nowe placówki stowarzyszenia w takich miastach jak Mandalaj, Lasho, Mulmejn i Taunggyi. Natomiast siedziba stowarzyszenia w Rangun ma zostać rozbudowana. W spotkaniu wziął udział przedstawiciel chińskiej ambasady w Birmie – Li Xiaoyan, który wyraził poparcie dla działalności stowarzyszenia, powołanego w maju 2013 roku.

15 maja: minister bezpieczeństwa publicznego Chin przybył z wizytą do Laosu. Zhao Kezhi spotkał się w Wientian prezydentem, premierem, a także Sekretarzem Generalnym Laotańskiej Partii Ludowo-Rewolucyjnej. Po ubiegłorocznej wizycie Xi Jinpinga w Laosie stosunki między państwami umocniły się, co zostało podkreślone przez wszystkich uczestników spotkania. Zhao Kezhi zaapelował o zwiększenie współpracy w zakresie zwalczania terroryzmu i wspólnych operacji organów ścigania, aby zabezpieczyć realizację projektów infrastrukturalnych realizowanych w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku. Nie bez znaczenia pozostają również wspólne patrole na rzece Mekong, która jest często wykorzystywana przez zorganizowane grupy przestępcze.

17 maja: w Birmie odbyły się targi Chiny-ASEAN. Pierwsze tego rodzaju targi zorganizowane wspólnie przez Sekretariat ASEAN, Biuro Rozwoju Handlu przy Ministerstwie Handlu ChRL, firmę Worldex-SingEx Exhibitions z Guangzhou oraz Organizację Promocji Handlu z Birmy. Podczas inauguracji wydarzenia minister handlu wewnętrznego Birmy – Than Myint powiedział, że tego rodzaju inicjatywy są dużą szansą dla przedsiębiorców z Birmy, którzy mają okazję nawiązać bliższą współpracę z Chinami. Z kolei chiński ambasador – Hong Liang podkreślił, że targi odgrywają ważną rolę w budowie korytarza gospodarczego Chiny-Birma oraz przyczyniają się do zwiększania handlu między państwami. Przez trzy dni ponad 90 firm z Chin i 10 z Birmy mogły zaprezentować swoje produkty i usługi, głównie z branży budowlanej, spożywczej i technologicznej.

18 maja: w Phnom Penh odbyło się forum turystyczne Chiny-Kambodża. Jest to pierwsze tego rodzaju forum, w którym wzięli udział przedstawiciele państw na wysokim szczeblu, które zgromadziło 400 uczestników. Na czele chińskiej delegacji stanął Du Jiang reprezentujący Ministerstwo Kultury i Turystyki, natomiast Kambodża była reprezentowana przez wicepremiera – Hor Namhonga. Z danych przedstawionych przez wicepremiera wynika, że w ciągu pierwszych trzech miesięcy bieżącego roku do Kambodży przyjechało ponad 1,7 mln zagranicznych turystów, z czego więcej niż 500 tys. stanowili obywatele Chin, co jest wynikiem lepszym o 85% w porównaniu do ubiegłego roku. Hor Namhong zwrócił uwagę, iż w dużym stopniu na poprawę tego wyniku miały wpływ inwestycje infrastrukturalne realizowane w ramach chińskiej inicjatywy Pasa i Szlaku. Natomiast chiński ambasador Xiong Bo podkreślił, że wymiana międzyludzka jest jednym z kluczowych elementów rozwoju bilateralnych stosunków między państwami.

18 maja: Duterte twierdzi, że chiński prezydent nie pozwoli obalić jego rządów. Prezydent Rodrigo Duterte oświadczył, iż został osobiście zapewniony przez Xi Jinpinga, że Pekin nie pozwoli, żeby został usunięty ze stanowiska. Nie określił dokładnie kiedy padło takie zapewnienie, ale wiadomo, że obaj przywódcy spotkali się trzykrotnie, a do ostatniego spotkania na osobności doszło podczas Forum Boao na wyspie Hainan w kwietniu tego roku. Duterte zbliża się do końca drugiego z sześciu lat swojej prezydentury, a filipińska konstytucja zakazuje ponownego ubiegania się o to stanowisko. Jego słowa spotkały się z dużą krytyką, ale społeczeństwo potępiło również Komunistyczną Partię Chin, która w ten sposób ingeruje w wewnętrzne sprawy ich państwa.

21 maja: Pekin i Phnom Penh podpisały umowę o miastach partnerskich. Gubernator Phnom Penh – Khuong Sreng oraz przedstawiciel Stałego Komitetu KPCH Pekinu – Qi Jing podpisali w stolicy Kambodży umowę o miastach partnerskich w obecności chińskiego ambasadora, Xiong Bo. Podczas ceremonii gubernator docenił rozwijające się stosunki i współpracę między Kambodżą i Chinami, a także podziękował władzom w Pekinie za wspieranie Kambodży w jej rozwoju społeczno-gospodarczym. Z kolei Qi Jing zwrócił uwagę, że podpisanie tego rodzaju porozumienia w 60 rocznicę nawiązania stosunków dyplomatycznych między państwami będzie historycznym wydarzeniem i kolejnym krokiem w stronę rozwoju stosunków dwustronnych.

22 maja: Kambodża będzie honorowym państwem w kolejnych targach Chiny-ASEAN. Piętnasta edycja targów odbędzie się w dniach 12-15 września bieżącego roku w Nanning, stolicy regionu autonomicznego Kuangsi. Według doniesień sekretariatu targów, Kambodża jako honorowy partner będzie miała do swojej dyspozycji niezależną strefę wystawową, w skład której będzie wchodziło 145 kabin, gdzie przedstawiciele takich branż jak rolnictwo, budownictwo, edukacja czy turystyka będą mogli zaprezentować swoje oferty. W ten sposób strona chińska chce uczcić sześćdziesiątą rocznicę nawiązania stosunków dyplomatycznych z Kambodżą. Targi są organizowane od 2004 roku i są bardzo ważną platformą, za pośrednictwem której państwa mogą promować współpracę gospodarczą. Chiny są największym partnerem handlowym ASEAN, a ASEAN jest trzecim co do wielkości partnerem Chin. Wymiana handlowa między członkami stowarzyszenia a Chinami wzrosła w ubiegłym roku o 13,8%, osiągając wartość 514,8 mld USD.

23 maja: filipiński burmistrz wezwał Chiny do pomocy w odbudowie Marawi. Majul Usman Gandamra, pełniący funkcję burmistrza Marawi na południu Filipin podziękował za międzynarodowe wsparcie podczas odbudowy miasta po walkach wojska z grupami terrorystycznymi należącymi do Abu Sayyaf i Maute, w których zginęło ponad 1200 osób. Szczególną uwagę poświęcił pomocy udzielonej przez rząd Chin, który w październiku przekazał 47 zestawów ciężkiego sprzętu do usuwania zniszczeń wywołanych w trakcie konfliktu. Burmistrz Gandamra podkreślił jednak, iż dużo pracy nadal trzeba wykonać, dlatego liczy na to, że Chiny będą kontynuowały swoją pomoc dla Marawi.

24 maja: nowy premier Malezji będzie kontynuował dobrą współpracę z Chinami. Mahathir Mohamad spotkał się z chińskim ambasadorem w Malezji – Bai Tianem, podczas wizyty

w centrum administracyjnym w Putrajaya. Nowy premier zapewnił ambasadora, że jego rząd będzie dążył do wzmocnienia współpracy z Chinami zarówno w zakresie polityki jak i gospodarki. Chiński ambasador podkreślił, iż Malezja jest ważnym partnerem w budowaniu Morskiego Jedwabnego Szlaku w XXI wieku, którego celem jest utworzenie sieci współpracy, opartej na handlu i budowie infrastruktury łącząc tym samym Azję z Europą i Afryką.

25 maja: 70-ty wspólny patrol na rzece Mekong zakończony. Kolejna edycja wspólnego patrolu organów ścigania z Chin, Laosu, Birmy i Tajlandii została przeprowadzona na rzece Mekong. W ciągu czterech dni ponad 160 jednostek policji i innych służb przeprowadziły kontrolę na rzece w celu ograniczenia rozwoju przestępczości zorganizowanej. Personel wziął również udział w seminariach poświęconych bezpieczeństwu i analizie hydrologicznej rzeki. Inicjatywa jest organizowana od grudnia 2011 roku, po tym jak przestępcy przejęli kontrolę nad dwoma statkami towarowymi i zabili 13 chińskich marynarzy.

30 maja: prezydenci Chin i Laosu doszli do porozumienia w sprawie wzmocnienia współpracy. Xi Jinping i Bounnhang Vorachit na spotkaniu w Pekinie osiągnęli ważny konsensus

w sprawie budowania wspólnoty o strategicznym znaczeniu, która odegra wiodącą rolę w rozwoju stosunków między dwoma państwami. Prezydent Chin zasugerował, aby obie strony wzmocniły komunikację i skonsolidowały polityczne wysiłki na rzecz pogłębienia relacji, poprzez zwiększenie liczby oficjalnych wizyt przedstawicieli na najwyższych stanowiskach politycznych. Obie strony zobowiązały się do współpracy w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku, a także wspólnego działania w ramach ONZ i regionu Lancang-Mekong.

30 maja: władze Filipin zadeklarowały, że są gotowe na wojnę, jeśli ich żołnierze zostaną zaatakowani na Morzu Południowochińskim. Według ostatnich doniesień medialnych Chiny zainstalowały system rakietowy na sztucznych wyspach znajdujących się w obrębie wyłącznej strefy ekonomicznej Filipin. Brak zdecydowanej reakcji ze strony rządu spotkał się z krytyką obywateli i posądzeniem o prowadzenie zbyt łagodnej polityki zagraniczną wobec Chin. Między innymi dlatego Doradca do spraw Bezpieczeństwa Narodowego Filipin – Hermogenes Esperon zapowiedział, że jeżeli personel wojskowy zostanie w jakikolwiek sposób zaatakowany na obszarze Morza Południowochińskiego, to może doprowadzić do otwartego konfliktu zbrojnego. Oczywiście zapewnił, że Filipiny zawsze będą starały się prowadzić rozmowy, aby nie dopuścić do eskalacji konfliktu, ale nie można wykluczyć wojny jako środka ostatecznego.

II. Działania w ramach ASEAN

1 maja: prezydent Filipin wydał rozporządzenie wykonawcze w sprawie nadużyć w prawie pracy. Podczas obchodów święta pracy w Cebu, Rodrigo Duterte ogłosił wydanie rozporządzenia wykonawczego w sprawie nadużyć kontraktowych oraz podwykonawstwa.

Decyzja ma związek z tzw. kontraktualizacją, w wyniku której wielu filipińskich pracowników zatrudnionych na krótkoterminowe umowy była pozbawiona praw, co było wykorzystywane przez pracodawców. Jednym z takich zabiegów było zwalnianie pracowników przed upływem sześciu miesięcy, ponieważ po tym okresie mogliby się domagać korzyści socjalnych od pracodawcy. W wyniku protestów społecznych rząd jednak nie wyklucza daleko idących zmian w kodeksie pracy, aby zwiększyć ochronę praw pracowników.

2 maja: w Kambodży trwa proces rejestracji partii politycznych. Od 30 kwietnia do 14 maja możliwy jest proces rejestracji partii politycznych przed zbliżającymi się wyborami parlamentarnymi, które mają odbyć się 29 lipca. Według rzecznika Państwowej Komisji Wyborczej – Dim Sovannaroma, pobrano 16 wniosków w celu rejestracji partii. Premier Hun Sen zapowiedział, że jest to proces charakteryzujący państwa demokratyczne, jednak zdaniem byłych członków Partii Ratunku Narodowego Kambodży, która została rozwiązana przez Sąd Najwyższy w listopadzie ubiegłego roku, wybory będą tylko formalnością i Kambodżańska Partia Ludowa z Hun Senem na czele zdobędzie większość w parlamencie.

3 maja: Filipiny zakupiły pierwszy okrętowy system obrony raketowej od Izraela. Przedstawiciele resortów obrony i marynarki wojennej zakomunikowali, że w ramach programu modernizacji sił zbrojnych zakupiono pierwszy system raketowy dla okrętów wojennych. Arsenio Andolong, pełniący funkcję rzecznika ministerstwa obrony poinformował, że pociski Spike ER produkowane przez Izrael zostaną zamontowane na statkach rodzimej produkcji. Według filipińskich dowódców marynarki nowe uzbrojenie zwiększy możliwości sił zbrojnych w walce z piratami oraz zwiększy efektywności patroli na Morzu Południowochińskim. System raketowy został zakupiony za kwotę 11,6 mln USD, a jego zasięg wynosi 8 km. W ciągu kolejnych pięciu lat Filipiny planują przeznaczyć na modernizację wojska 2,41 mld USD.

4 maja: Kambodża przeprowadziła kampanię mającą na celu zachęcenia obywateli do udziału w lipcowych wyborach. Państwowa Komisja Wyborcza rozpoczęła w południowo-zachodniej prowincji Takeo kampanię zachęcającą do udziału w wyborach 29 lipca bieżącego roku. Zorganizowano wykład dla 800 studentów na temat wyborów oraz sposobu przeprowadzenia głosowania. Dim Sovannarom, który jest rzecznikiem komisji w oświadczeniu medialnym stwierdził, że w ten sposób władze chcą zapewnić jak największą frekwencję i wyjaśnić kontrowersje związane z rozwiązaniem opozycyjnej Partii Ratunku Narodowego Kambodży. Rzecznik dodał, że oprócz spotkań i wykładów z wyborcami, kampania obejmie również programy telewizyjne mające na celu zwiększenie świadomości na temat praw wyborczych. W ten sposób rząd chce walczyć z propagandą byłych członków Partii Ratunku Narodowego Kambodży, wzywających do bojkotu wyborów, które ich zdaniem nie będą przeprowadzone zgodnie z prawem.

6 maja: ostatnia niezależna gazeta z Kambodży sprzedana malezyjskiemu właścicielowi. Anglojęzyczny dziennik z Kambodży „The Phnom Penh Post”, założony w 1992 roku został kupiony przez mało znanego inwestora z Malezji – Sivakumar G. Według byłego redaktora naczelnego gazety, decyzja o sprzedaży mogła zostać wymuszona przez władze Kambodży,

która prowadzi walkę z opozycjonistami, zachęcającymi obywateli do bojkotu najbliższych wyborów. W ubiegłym roku na „The Phnom Penh Post” został nałożony na podatek w wysokości 5 mln USD i prawdopodobnie to była bezpośrednia przyczyna sprzedaży. Taka sytuacja miała już miejsce w przypadku innej anglojęzycznej gazety – „Cambodia Daily”, która w wyniku nałożenia podatku w wysokości 6,8 mln USD musiało zostać zamknięta. Huy Vannak, pełniący funkcję podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych w Kambodży zaprzeczył, aby rząd miał jakikolwiek udział w tej transakcji.

6 maja: Rohingja będą bezpieczni, jeżeli nie będą opuszczać wyznaczonych stref w Birmie. Jeden ze zwierzchników sił zbrojny w Birmie – Min Aung Hlaing, poinformował, iż mniejszość muzułmańska nie powinna obawiać się o swoje bezpieczeństwo, jeżeli pozostanie w strefach wyznaczonych przez rząd. Min Aung Hlaing w swoim oświadczeniu odniósł się do Rohingja pojęciem „Bengalczyki”, co jest zgodne z oficjalną linią władz w Birmie, która postrzega mniejszość etniczną jako nielegalnych imigrantów z Bangladeszu. Rząd zbudował obozy przejściowe, w których przebywają setki tysięcy Rohingja, lecz warunki tam panujące są sprzeczne z podstawowymi prawami człowieka. Oprócz tego, na przedstawicieli mniejszości nałożono liczne ograniczenia, jeżeli chodzi o swobodne przemieszczanie się czy dostęp do opieki zdrowotnej. Między innymi dlatego ONZ wywiera presję na rząd w Birmie, żeby przyspieszył proces weryfikacji i przyznał obywatelstwo tej mniejszości, dzięki czemu będą mogli korzystać ze wszystkich swobód obywatelskich.

7 maja: jeden z byłych szefów państwowej spółki PetroVietnam wycofał apelację w sprawie swojego wyroku. Trinh Xuan Thanh jest byłym członkiem zarządu państwowej spółki naftowej PetroVietnam, który ubiegał się o azyl polityczny w Niemczech. Według niemieckich władz został on porwany w styczniu bieżącego roku przez wietnamskie służby, ponieważ był oskarżony o defraudację. Po powrocie do Wietnamu został skazany na dożywocie pod zarzutem defraudacji państwowych środków finansowych i działania na szkodę spółki, a także nałożono na niego grzywnę w wysokości kilku milionów dolarów. Jego prawnik wydał oświadczenie, z którego wynika, że Trinh Xuan Thanh postanowił wycofać się z rozprawy apelacyjnej, a także rezygnuje z postępowania odwoławczego ze względu na stan zdrowia. Nguyen Van Quynh, który jest prawnikiem byłego szefa PetroVietnam, twierdzi jednak, że gdy ostatni raz widział się ze swoim klientem nie miał problemów zdrowotnych. Istnieje zatem duże prawdopodobieństwo, że władze Wietnamu wymusiły tą decyzję na oskarżonym.

8 maja: Japonia zaoferowała Singapurowi system rozpoznawania twarzy jako jeden z elementów w projekcie szybkiej kolei łączącej Kuala Lumpur z Singapurem. Japonia zaoferowała zaawansowaną technologię rozpoznawania twarzy, która zapewniłaby płynne podróżowanie między Kuala Lumpur i Singapurem w ramach konkursu na projekt szybkiej kolei KL-Singapore. Ambasador Japonii w Malezji – Makio Miyagawa powiedział, że technologia japońskiego przedsiębiorstwa wpłynęłaby na znaczące przyspieszenie odprawy imigracyjnej. Ambasador dodał, że do japońskiej szybkiej kolei należy rekord najmniejszej liczby wypadków kolejowych od momentu jej wprowadzenia w 1964 roku. Dlatego udział specjalistów z Japonii w projekcie

o wartości 50 mld USD może być kluczowy. Japonia jest skłonna przekazać swoją technologię zaimplementowaną w Shinkansenach do Malezji i Singapuru, aby umożliwić ekspertom z obu państw samodzielną obsługę całego systemu linii kolejowej. Oferty na projekt KL-Singapore HSR należy złożyć do połowy tego roku, a zwycięzca przetargu będzie znany pod koniec 2018 roku.

8 maja: Joko Widodo może nie mieć kontrkandydata w najbliższych wyborach prezydenckich w Indonezji. Prabowo Subianto, który jest lider głównej partii opozycyjnej, może mieć trudności ze stworzeniem realnej koalicji przed ostatecznym zgłoszeniem kandydatów do sierpnia bieżącego roku. Widodo prowadzi w sondażach opinii publicznej i zarekomendował byłego generała na swojego kontrkandydata, który jest postrzegany jako jego jedyna prawdziwa konkurencja. Mimo wszystko ryzyko braku innych wiarygodnych kandydatów w przyszłorocznych wyborach wywołuje pytania dotyczące młodej demokracji w Indonezji, a także zaangażowania obecnego prezydenta w reformy. Ostatnie działania Widodo spotkały się z krytyką

związaną z zakłócaniem mechanizmów rynkowych, co stwarza ryzyko zwiększenia deficytu budżetowego. To z kolei może negatywnie wpłynąć na liczbę zagranicznych inwestycji, które są bardzo potrzebne największej gospodarce w Azji Południowo-Wschodniej. Jeśli Prabowo nie uzyska poparcia innych partii politycznych lub jeśli dojdzie do porozumienia z obozem Widodo, to w przyszłorocznych wyborach w kwietniu najprawdopodobniej będzie tylko jeden kandydat. Partia lub koalicja musi mieć co najmniej 20% miejsc w parlamencie lub zdobyć co najmniej 25% głosów w ostatnich wyborach parlamentarnych, aby nominować kandydata do wyborów prezydenckich. Jokowi zapewnił sobie wsparcie pięciu z dziesięciu partii w parlamencie, pozostawiając Gerindra z Prabowo na czele tylko z 13% miejsc w parlamencie.

10 maja: Mahathir Mohamad wygrał ze swoją koalicją wybory parlamentarne w Malezji. Według oficjalnych informacji, koalicja czterech partii Pakatan Harapan z 92 letnim Mahathirem Mohamadem na czele wygrała wybory parlamentarne zajmując 112 z 222 miejsc w parlamencie. Tym samym zakończył się okres 9 lat rządów premiera Najiba Razaka, który stoi na czele Frontu Narodowego. Niewątpliwie głównych przyczyn porażki Najiba należy szukać w podniesieniu podatku na dobra i usługi trzy lata temu, a także w skandalu korupcyjnym wokół państwowego funduszu wspierania inwestycji 1MDB. Fundusz był wykorzystany do defraudacji 2,6 mld USD rządowych środków, a ok. 700 mln USD trafiło na prywatne konta szefa rządu. Premier tłumaczył, że była to darowizna od Saudyjczyków, którą już zwrócił, ale najwidoczniej tego rodzaju wyjaśnienia nie przekonały wyborców.

11 maja: Kambodża potępiła amerykańską propozycję nałożenia kolejnych sankcji. Ted Yoho, który jest amerykańskim kongresmenem i przewodniczącym podkomisji do spraw Azji i Pacyfiku, ogłosił opracowanie dokumentu „Cambodia Democracy Act 2018”, w który oprócz ograniczeń wizowych dla przedstawicieli rządu w Kambodży przewiduje się również nałożenie sankcji finansowych. To wszystko jest efektem niedemokratycznych praktyk rządu premiera Huns Sena oraz jego polityki wobec opozycji politycznej. Rzecznik prasowy rządu Kambodży – Phay Siphon, wydał oświadczenie, w którym uznał amerykańskie propozycje za obraźliwe, a co

za tym idzie przyczynią się do pogorszenia stosunków dwustronnych między państwami. Dzięki wsparciu ze strony Chin, Hun Sen może sobie pozwolić na bagatelizowanie reakcji Zachodu, ale zarówno Unia Europejska jak i Stany Zjednoczone nie wykluczyły jeszcze Kambodży z grupy państw o preferencyjnym dostępie do sektora odzieżowego, który jest jednym z kluczowych dla gospodarki tego państwa, o co postulowały już organizacje zajmujące się prawami człowieka.

11 maja: premier Mahathir Mohamad powoła specjalnego doradcę w sprawie funduszu 1MDB. Jednym z głównych postulatów Mohamada w kampanii wyborczej było wyjaśnienie sprawy związanej z korupcją w państwowym funduszu 1MDB i odzyskanie zdefraudowany środków finansowych, dlatego jedną z pierwszych decyzji nowego premiera jest powołanie specjalnego doradcy, który ma się tym zająć. W sprawę zaangażowanych jest co najmniej sześć innych państw, w tym Stany Zjednoczone. Amerykański Departament Sprawiedliwości wszczął postępowanie i wniósł pozew cywilny, którego celem jest odzyskanie 1,7 mld USD. Oficjalnie były premier Najib Razak został oczyszczony z jakichkolwiek podejrzeń przez prokuraturę, ale najprawdopodobniej sprawa będzie przedmiotem dalszego śledztwa po zaprzysiężeniu nowego gabinetu. Nie powinna zatem nikogo dziwić decyzja Mahathira Mohamada, który wydał zakaz opuszczania kraju byłemu premierowi oraz jego małżonce.

11 maja: filipiński Sąd Najwyższy usunął sędzinę, krytykującą Rodrigo Duterte. Sędzina Maria Lourdes Sereno od dłuższego czasu krytycznie wypowiadała się na temat decyzji politycznych podejmowanych przez prezydenta Filipin. Sprzeciwiła się między innymi decyzjom o przedłużeniu stanu wojennego czy pochowaniu zmarłego dyktatora Ferdinanda Marcosa na cmentarzu dla bohaterów wojennych. Sad Najwyższy przeprowadził głosowanie, na podstawie którego odwołano sędzinę, powołując się na naruszenia w sposobie, w jaki została wyznaczona. Maria Lourdes Sereno jest pierwszym sędzią Sądu Najwyższego odwołanym w wyniku głosowania. Teodor Te, pełniący funkcję rzecznika sądu ogłosił, że decyzja o odwołaniu ma tryb natychmiastowy i rozpoczęto już proces wyboru jej następcy. Sędzina Sereno zaprzeczyła, aby dopuściła się jakichkolwiek nieprawidłowości, a jej rzecznik Jojo Lacanilao zapowiedział złożenie odwołania od tej decyzji.

12 maja: były premier Malezji rezygnuje z funkcji szefa partii. W wyniku przegranych wyborów parlamentarnych Najib Razak zrezygnował z funkcji przewodniczącego Zjednoczonej Narodowej Organizacji Malajów i koalicji Frontu Narodowego. Liczba miejsc w parlamencie zajmowanych przez koalicję zmniejszyła się ze 133 zdobytych w wyborach w 2013 roku do zaledwie 79. Na tą decyzją miał również wpływ zakaz opuszczania kraju dla byłego premiera i jego żony. Funkcję przewodniczącego Zjednoczonej Narodowej Organizacji Malajów oraz Frontu Narodowego objął Ahmad Zahid Hamidi, który wcześniej był wicepremierem, natomiast były minister obrony Hishammuddin Hussein został mianowany wiceprzewodniczącym partii i koalicji.

13 maja: w Kambodży doszło do pierwszego aresztowania pod zarzutem obrazy króla. W lutym bieżącego roku parlament przyjął kontrowersyjną ustawę zakazującą obrażania króla. W prowincji Kampong Thom aresztowano Kheanga Navy'ego, 50-letniego dyrektora szkoły

podstawowej, który za pośrednictwem Facebooka skrytykował króla Norodoma Sihamoniego, jego ojca Norodoma Sihanouka oraz przyrodniego brata księcia Norodom Ranariddha, oskarżając ich bierność podczas rozwiązania Partii Ratunku Narodowego Kambodży, będącej największą siłą opozycyjną w kraju. Dyrektorowi szkoły grozi kara od roku do pięciu lat pozbawienia wolności, a także grzywna w wysokości od 500 do 2500 USD. Król Norodom Sihamoni jest oficjalnie głową państwa, ale to głównie premier Hun Sen, który rządzi od 33 lat jest odpowiedzialny za walkę z opozycją polityczną, krytykującą sposób w jaki sprawuje władzę.

14 maja: w Indonezji przeprowadzono trzy ataki terrorystyczne. Rodzina Muzułmanów powiązana z Państwem Islamskim przeprowadziła ataki bombowe na trzy kościoły w Surabaja we wschodniej Jawie. W wyniku eksplozji zginęło 13 osób a ponad 40 zostało rannych. Według informacji ustalonych przez służby Indonezji, ojciec zidentyfikowany jako Dita Oepriarto podwiózł swoją żonę i dwie córki w wieku 9 i 12 lat pod chrześcijański kościół, gdzie zdetonowały ładunki. Następnie pojechał pod Centralny Kościół Zielonoświątkowy, gdzie sam zdetonował bombę przed kościołem. Mniej więcej w tym samym czasie jego dwóch nastoletnich synów pojechało na motocyklu pod katolicki kościół Świętej Marii, gdzie również zdetonowali ładunki. Policja przeszukała mieszkanie zamachowców, gdzie znalazła materiały wybuchowe oraz wskazówki w jaki sposób skonstruować bombę.

17 maja: malezyjski polityk Anwar Ibrahim został zwolniony z więzienia dzięki królewskiemu ułaskawieniu. Były wicepremier Malezji, który od 2015 roku odbywał karę pięciu lat pozbawienia wolności pod zarzutem sodomii, został ułaskawiony przez króla - Muhammad V Faris Petra. Polityk cały czas twierdził, że jest niewinny a zarzuty były fałszywe i motywowane względami politycznymi. Według wcześniejszych doniesień miał zostać zwolniony z więzienia dopiero w czerwcu 2018 roku. Anwar i Mahathir rywalizowali ze sobą od dwóch dekad, ale rok temu postanowili zjednoczyć siły, aby obalić premiera Najibę. Dlatego żona byłego wicepremiera pomagała Mahathirovi w jego kampanii wyborczej jako jego zastępczyni. Anwar Ibrahim jest znany z oryginalnych pomysłów na reformy w państwie i prawdopodobnie będzie chciał szybko wrócić do aktywnej działalności w polityce.

18 maja: tajski rząd oskarża opozycję o złamanie zakazu działalności politycznej. Wojsko rządzi w Tajlandii od 2014 roku, kiedy miał miejsce zamach stanu. Wielokrotnie składano obietnice przeprowadzenia wyborów parlamentarnych, ale data ich rozpisania jest ciągle przesuwana i obecnie jest to luty przyszłego roku. Junta, formalnie znana jako Krajowa Rada Pokoju i Porządku (NCPO) złożyła zawiadomienie na policję przeciwko Partii dla Tajów, założonej w 2008 roku przez byłego premiera Thaksina Shinawatę. Została oskarżona o pogwałcenie zakazu działalności politycznej i przestępstwa komputerowe (publikując informacje o spotkaniach politycznych). Czwartą rocznicą zamachu stanu minie 22 maja, dlatego kolejne przełożenie przez rząd wyborów parlamentarnych może wywołać protesty i zamieszki.

19 maja: premier Singapuru spotkał się z nowym premierem Malezji. Premier Lee Hsien Loong oraz minister spraw zagranicznych Singapuru – Vivian Balakrishnan, spotkali się z Mahathirem Mohamadem w Putrajaya. Biorąc pod uwagę, że oba państwa są w dużej mierze

od siebie uzależnione, dlatego utrzymywanie dobrych relacji na najwyższym szczeblu politycznym jest dla nich kluczowe. Premier Singapuru jest drugim zagranicznym politykiem po sultanie Brunei, z którym spotkał się premier Mohamad. Rozmowy były poświęcone głównie kwestiom związanym z gospodarką i wspólną polityką zagraniczną.

20 maja: Filipiny i Stany Zjednoczone wzmocnią współpracę z zakresu zwalczania terroryzmu. Departament Spraw Zagranicznych Filipin ogłosił, że będzie wymieniał się informacjami wywiadowczymi ze Stanami Zjednoczonymi, żeby przeciwdziałać zamachom terrorystycznym

i zwalczać ekstremistów religijnych. Do porozumienia doszło podczas ostatniego spotkania na Hawajach między Delfinem Lorenzana, pełniącym funkcję sekretarza obrony Filipin, a admirałem Harym Harrisem, który jest odpowiedzialny za Dowództwo na Pacyfiku. Strona filipińska po ciężkich walkach z ekstremistami w Marawi jest zdecydowana na wzmocnienie współpracy wywiadowczej z USA, żeby uniknąć kolejnych ataków.

21 maja: nowy rząd Malezji został zaprzysiężony w pałacu w Kuala Lumpur. Podczas ceremonii zaprzysiężenia nowego gabinetu z koalicji partii centrowych i lewicowych Sojuszu Nadziei (Pakatan Harapan) byli obecni premier Mahathir Mohamad oraz król Muhammad V Faris Petra. Przysięgę złożyło 13 ministrów, ale ostatecznie rząd będzie składał się z 25 ministrów. Po raz pierwszy w historii tego państwa wicepremierem została kobieta, została nim żona niedawno wypuszczonego z więzienia Anwara Ibrahima - Wan Azizah Wan Ismail, która objęła również stanowisko ministra do spraw kobiet i rozwoju społecznego. Ministrem finansów został polityk chińskiego pochodzenia - Lim Guan Eng, ministrem obrony - Mohamad Sabu, a ministrem gospodarki - Mohamed Azmin Ali.

22 maja: Wietnam wyraził zaniepokojenie obecnością chińskich bombowców w spornym regionie Morza Południowochińskiego. Rzeczniczka Ministerstwa Spraw Zagranicznych Wietnamu – Le Thi Thu Hang, wydała oświadczenie, w którym wyraziła niepokój aktywnością chińskiego lotnictwa nad archipelagiem Wysp Paracele. Według ministerstwa, tego rodzaju działania strony chińskiej zwiększają napięcie związane ze sporem terytorialnym i powodują destabilizację regionu. Chińskie lotnictwo wydało komunikat, że przeloty bombowców H-6K i ich lądowanie na wyspach było częścią ćwiczeń wojskowych. Rzeczniczka Hang wezwała do natychmiastowego zaprzestania jakichkolwiek operacji militarnych na Morzu Południowochińskim i respektowanie suwerenności Wietnamu nad wyspami Hong Sa (wietnamskie określenie Wysp Paracelskich). Z kolei chiński rzecznik Ministerstwa Spraw Zagranicznych – Lu Kan, ostrzegł wszystkie państwa zaangażowane w spór, aby nie nadinterpretowały rutynowych patroli chińskiego wojska.

23 maja: nowy gabinet polityczny Malezji zgodził się na obniżenie swoich wynagrodzeń o 10%. Mahathir Mohamad ogłosił, że nowo utworzony rząd zgodził się na obniżkę płac o 10% w ramach starań o ograniczenie wydatków publicznych. Ta decyzja ma związek z ogromnym zadłużeniem państwa, które wynosi 338,4 mld USD, a jego duża część jest wynikiem realizacji wielu projektów infrastrukturalnych. Premier Malezji przypomniał również, że jego pierwszą

decyzją, kiedy objął to stanowisko w 1981 roku także było obniżenie pensji ministrom i wysokim urzędnikom państwowym.

23 maja: Filipiny chcą wznowić program energii jądrowej. Za rządów dyktatora Ferdinanda Marcosa w 1976 roku rozpoczęto budowę elektrowni jądrowej w Bataan o mocy 621 megawatów za kwotę 2,3 mld USD. Budowa została zakończona w 1984 roku jednak w wyniku rzezi przeprowadzonej przez dyktatora oraz w wyniku tragedii w Czarnobylu z kwietnia 1986 roku projekt został wstrzymany. Oddalona o 200 km od Manili elektrownia została przekształcona w atrakcję turystyczną w 2009 roku, aby zapewnić finanse potrzebne na jej utrzymanie. W odpowiedzi na rosnące zapotrzebowanie państwa na energię, filipiński Departament do spraw Energii zwrócił się z prośbą do prezydenta Duterte o wydanie pozwolenia na uruchomienie elektrowni w Bataan. Według departamentu proces ten zajmie 5 lat co jest zdecydowanie lepszym rozwiązaniem niż budowa nowej elektrowni, co zajmie co najmniej 10 lat. Według geologa Kelvina Rodolfo wznowienie prac nad elektrownią w Bataan jest błędem, ponieważ znajduje się w regionie aktywnym sejsmicznie, a jakiegokolwiek uszkodzenie tego zakładu może wyrządzić ogromne szkody nie tylko na Filipinach, ale również w innych państwach regionu, dlatego Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej nie powinna wyrazić zgody na realizację tego projektu.

25 maja: Indonezja przyjęła bardziej restrykcyjną ustawę w sprawie działalności terrorystycznej. W związku z ostatnimi atakami terrorystycznymi w Surabaja, w których zginęło 13 osób a ponad 40 zostało rannych parlament Indonezji uchwalił ustawę antyterrorystyczną, która pozwoli władzom na dokonywanie wyprzedzających aresztowań i dłuższe zatrzymywanie podejrzanych o terroryzm, wyłącznie na podstawie wstępnych ustaleń. Do tej pory na podstawie ustawy z 2003 roku podejrzani o terroryzm mogli być zatrzymani na siedem dni, natomiast nowa ustawa zwiększa ten okres do 21 dni bez przedstawienia dowodów. Ponadto każdy kto jest członkiem jakiegokolwiek grupy oficjalnie uznanej przez sąd jako organizacja terrorystyczna będzie podlegała karze, nawet jeśli dana osoba nie brała bezpośredniego udziału w przygotowaniu lub realizacji zamachu.

26 maja: minister finansów Birmy rezygnuje ze swojego stanowiska. Prezydent Birmy – Win Myint, poinformował za pośrednictwem swojego oficjalnego konta na Facebooku, że przyjął rezygnację ministra Kyaw Wina, ale nie podano żadnych przyczyn tej decyzji. Prawdopodobnie rezygnacja ze stanowiska jest związana ze śledztwem w sprawie korupcji przeciwko ministrowi. Według doniesień medialnych mieszkanie ministra zostało przeszukane w tej sprawie. Jednak rzecznik birmańskiej Komisji Antykorupcyjnej, a także rzecznik prezydenta odmówili oficjalnego komentarza. Problem korupcji w Birmy jest bardzo duży i jest spowodowany pięcioma dekadami rządów wojska oraz słabej kondycji ekonomicznej państwa.

26 maja: Filipiny rozpoczęły prace na wyspach archipelagu Spratly. Na zdjęciach satelitarnych z 17 maja, które właśnie zostały opublikowane przez Asia Maritime Transparency Initiative widać, że rozpoczęto prace remontowe pasa startowego o długości 1,3 km na wyspie Thitu. Naprawa końcowego odcinka na długości 100 m miała zostać wykonana już w kwietniu

ubiegłego roku, ale projekt został wstrzymany w obawie przed reakcją ze strony Chin, które często wykorzystywały flotę swojej Straży Przybrzeżnej, aby blokować dostęp do wysp. Tym razem rzecznik prezydenta – Harry Roque oświadczył, iż prace naprawcze trwające na wyspie Thitu są zgodne z suwerennością narodową i jurysdykcją Filipin. Oprócz prac nad pasem startowym zbudowano siedem nowych budynków. Dla porównania 12 mil morskich od wyspy Thitu znajduje się chińska rafa Subi, na której zbudowano 400 budynków.

28 maja: rząd Malezji rozważa wycofanie się z projektu szybkiej kolei łączącej Kuala Lumpur z Singapurem. Minister gospodarki – Datuk Seri Azmin Ali ogłosił, że prowadzone są prace ewaluacyjne nad skutkami inwestycji w momencie wycofania się z o wartości 16,9 mld USD. Jest to jeden z kilku dużych projektów zapoczątkowany przez rząd byłego premiera Najib Razaka. Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez ministra, brane są również pod uwagę inne środki transportu, które umożliwiłyby szybkie połączenie logistyczne między państwami, przy jednoczesnym obniżeniu kosztów.

28 maja: prezydent Birmy mianuje nowego ministra finansów. Win Myint mianował 80 letniego Soe Wina na ministra finansów, po tym jak Kyaw Win złożył rezygnację. Soe Win jest partnerem zarządzającym w firmie Deloitte & Touche, a wcześniej pracował w Myanmar Foreign Trade Bank. Biuro prezydenta nadal nie wydało oficjalnego oświadczenia w sprawie rezygnacji poprzedniego ministra, jak również nie odniosło się do doniesień medialnych, według których prowadzone jest śledztwo w sprawie korupcji.

29 maja: kilkadziesiąt uchodźców wróciło z Bangladeszu do Birmy. Według oficjalnego oświadczenia biura Aung San Suu Kyi, 58 przedstawicieli mniejszości muzułmańskiej Rohigja powróciło z własnej woli do Birmy, ze względu na złe warunki panujące w obozie dla uchodźców. Zostali jednak zatrzymani za nieprzestrzeganie procedur repatriacyjnych, dlatego umieszczono ich w obozie przejściowym, gdzie będą oczekiwać na kontrolę i ułaskawienie. Komisarz do spraw uchodźców z Bangladeszu oświadczył, że nie został wcześniej poinformowany o zamiarze powrotu do kraju przez tą grupę. W ubiegłym roku do Bangladeszu uciekło 700 tys. uchodźców, a władze Birmy w dalszym ciągu opóźniają proces repatriacji.

30 maja: premier Indii przybył z oficjalną wizytą do Indonezji. Premier Narendra Modi rozpoczął 29 maja swoją pięciodniową podróż po Azji Południowo-Wschodniej, podczas której odwiedzi Indonezję, Malezję i Singapur. Jest to pierwsza oficjalna wizyta premiera Indii w Indonezji, odkąd objął swoje stanowisko pod koniec maja 2014 roku. W pałacu Merdeka w Dżakarcie odbyło się spotkanie polityków, na którym zostały poruszone kwestie związane z bilateralną współpracą z zakresu handlu i inwestycji. Premier Indii zapowiedział, że oba państwa będą dążyć do osiągnięcia wymiany handlowej o wartości 50 mld USD do 2025 roku. Indie są największym partnerem handlowym Indonezji, o czym świadczy fakt, że w ubiegłym roku handel dwustronny osiągnął wartość 18,13 mld USD. Był to wzrost o 22,34% w porównaniu do 2016 roku, kiedy wartość ta wynosiła 10,04 mld USD. Kluczowym aspektem spotkania było też odnowienie porozumienia dotyczącego obronności, które wygasło kilka lat temu, a także uzgodnienie wspólnych działań z zakresu strategii Indo-Pacyficznej, w skład której wchodzi

ćwiczenia i patrole marynarek wojennych obu państw na Morzu Andamańskim i w regionie Cieśniny Malakka. Przywódcy wzięli również udział w forum biznesowym zorganizowanym przez Indonezyjską Izbę Handlu i Przemysłu.

31 maja: Malezja wycofała wniosek o rewizję wyroku w sprawie Pedra Branca. Minister spraw zagranicznych Singapuru poinformował, że Malezja wycofała swój wniosek do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości z lutego ubiegłego roku w sprawie rewizji wyroku z 23 maja 2008 roku, w którym przyznano Singapurowi prawa do spornej wyspy na Morzu Południowochińskim. W czerwcu 2017 roku złożono drugi wniosek, w którym Malezja twierdziła, iż wody wokół Pedra Branca są wodami malezyjskimi, a co za tym idzie Singapur nie powinien mieć praw do tej wyspy. Zgodnie ze statutem MTS wniosek o rewizję wyroku należy złożyć w ciągu 10 lat od jego wydania, zatem władze Malezji nie będą już mogły złożyć go powtórnie. Tym samym zakończył się spór między państwami, trwający od 1979 roku. Pedra Branca, znana też jako Pulau Batu Puteh, jest małą wysepką oddaloną o 40 km na wschód od Singapuru, na której znajduje się latarnia morska Horsburgh, a w jej rejonie znajdują się złoża surowców naturalnych.

31 maja: rząd Malezji wyraził zgodę na wycofanie się z projektu szybkiej kolei. Premier Mahathir Mohamad poinformował o decyzji rządu, który podjął decyzję o wstrzymaniu projektu budowy linii szybkiej kolei łączącej Kuala Lumpur z Singapurem, zainicjowanego w grudniu 2016 roku. Malezja zmaga się z dużym zadłużeniem, a projekt o wartości 20,2 mld USD wpłynąłby negatywnie na wydolność finansową państwa. Zapowiedziano jednak rozmowy z rządem Singapuru w tej sprawie i zadeklarowano możliwość zapłacenia rekompensaty w wysokości 500 mln ringittów (125,3 mln USD).

KOMENTARZ:

1. **Wybory parlamentarne w Malezji wygrała koalicja czterech partii Pakatan Harapan z 92 letnim Mahathirem Mohamadem na czele.** Wygrana zapewniła koalicji 112 ze 222 miejsc w parlamencie i zakończyła okres 9 lat rządów premiera Najiba Razaka i Frontu Narodowego. Przegrana Razaka była niespodzianką, ponieważ pomimo skandalu korupcyjnego związanego z państwowym funduszem wspierania inwestycji 1MDB, to jednak był typowany na zwycięzcę. Fundusz był wykorzystany do defraudacji 2,6 mld USD rządowych środków, a ok. 700 mln USD trafiło na prywatne konta szefa rządu. Premier był przesłuchiwany przez prokuraturę w roli świadka w tej sprawie, ale wytłumaczył, że ogromna kwota na jego kontach była darowizną od Saudyjskiej rodziny królewskiej. Po tym jak zwrócił całą kwotę nie zostały mu postawione zarzuty i uznano, iż nie brał udziału w skandalu. Wynik wyborów świadczy jednak o tym, że nie przekonał obywateli do swojej niewinności. Z kolei jednym z głównych postulatów Mohamada w kampanii wyborczej było wyjaśnienie sprawy związanej z korupcją w państwowym funduszu 1MDB i odzyskanie zdefraudowanych środków finansowych. Pierwszą ważną decyzją nowego premiera było powołanie specjalnego doradcy, który ma się zająć śledztwem w tej sprawie. Niewykluczone, że były premier Najib Razak zostanie ponownie objęty śledztwem, tym bardziej, że już

zastosowano wobec niego i jego małżonki środki zapobiegawcze w postaci zakazu opuszczania kraju.

Premier Mahathir Mohamad piastował już stanowisko premiera w latach 1981-2003 i dał się poznać z bardzo racjonalnej polityki biorąc pod uwagę wydatkowanie funduszy państwa. Na początku swojej pierwszej kadencji wprowadził obniżkę płac dla swojego gabinetu, dlatego w obliczu zadłużenia państwa na kwotę 338,4 mld USD, nikogo nie zdziwiła informacja, że podjął decyzję o obniżce wynagrodzenia dla ministrów o 10%. Oprócz tego Malezja wycofała się z budowy linii szybkiej kolei, łączącej Kuala Lumpur z Singapurem, której koszt miał wynieść 20 mld USD. Projekt został zainicjowany w 2016 roku i władze Malezji będą musiały liczyć się z zapłatą Singapurowi rekompensaty za wycofanie się z inwestycji w wysokości około 125,3 mln USD. Będzie to jednak koszt nieporównywalnie niższy, od budowy całej linii kolejowej o długości 350 km. Kolejny argumentem przemawiającym za wycofaniem się z projektu jest duży udział Chin w inwestycjach w Malezji, co nie cieszy się poparciem społecznym. Chińskie firmy budowlane złożyły swoje propozycje udziału w realizacji projektu, a zdaniem Mohamada, jego poprzednik w dużym stopniu uzależnił Malezję od chińskich wpływów.

Mimo wycofania się z ważnego projektu infrastrukturalnego stosunki na linii Malezja-Singapur nie powinny ulec pogorszeniu za rządów Mohamada. Świadczy o tym chociażby rozwiązanie sporu terytorialnego o Pedra Branca, trwającego od 1979 roku. Nowy premier wycofał bowiem wniosek do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości złożony za kadencji Najiba Razaka w lutym ubiegłego roku w sprawie rewizji wyroku z 23 maja 2008 roku, w którym przyznano Singapurowi prawa do spornej wyspy na Morzu Południowochińskim. Zgodnie ze statutem MTS, wniosek o rewizję wyroku należy złożyć w ciągu 10 lat od jego wydania, zatem władze Malezji nie będą mogły złożyć go powtórnie po 2018 roku. Do tej pory rząd Malezji utrzymywał stanowisko, że przysługuje mu prawo do zwierzchnictwa nad Pedra Branca, znajdującej się 40 km na wschód od Singapuru. Wyspa ma powierzchnię tylko 8,5 tys. m² i znajduje się na niej latarnia morska Horsburgh, ale położona jest w regionie bogatym w surowce naturalne, co stanowi ważnych czynnik strategiczny.

- 2. Chińska Armia Ludowo-Wyzwoleńcza podjęła kolejne działania militarne na Morzu Południowochińskim, co wywołało sprzeciw i niepokój takich państw jak Wietnam czy Filipiny.** Przedstawiciele chińskiej armii poinformowali opinię publiczną o aktywności bombowców H-6K, które wykorzystaly pasy startowe na Wyspie Woody, należącej do archipelagu Paracele. Jest on przedmiotem sporu terytorialnego pomiędzy Chinami, Tajwanem i Wietnamem. Bombowce tej klasy mają zasięg bojowy 1000 mil morskich, czyli mogą zaatakować praktycznie wszystkie państwa Azji Południowo-Wschodniej. Rzeczniczka Ministerstwa Spraw Zagranicznych Wietnamu – Le Thi Thu Hang, w wydanym oświadczeniu wyraziła niepokój aktywnością chińskiego lotnictwa nad archipelagiem Wysp Paracele. Według ministerstwa, tego rodzaju działania strony chińskiej zwiększają napięcie związane ze sporem terytorialnym i powodują destabilizację regionu. Rzeczniczka wezwała również do natychmiastowego zaprzestania jakichkolwiek operacji militarnych na Morzu Południowochińskim i respektowania suwerenności Wietnamu nad wyspami Hong Sa (wietnamskie określenie Wysp Paracelskich). Z kolei chiński rzecznik Ministerstwa Spraw Zagranicznych – Lu Kan, ostrzegł wszystkie państwa zaangażowane w spór, aby nie nadinterpretowały rutynowych patroli chińskiego lotnictwa. Swoje niezadowolenie w związku z tą sprawą wyraziły także Filipiny, które właśnie rozpoczęły prace remontowe na wyspach archipelagu Spratly. Na zdjęciach satelitarnych z 17 maja, które właśnie zostały opublikowane przez Asia Maritime Transparency Initiative widać, że rozpoczęto prace remontowe pasa startowego o długości 1,3 km na wyspie Thitu. Naprawa końcowego odcinka o

długości 100 m miała zostać wykonana już w kwietniu ubiegłego roku, ale projekt został wstrzymany w obawie przed reakcją ze strony Chin, które często wykorzystują flotę swojej Straży Przybrzeżnej, aby blokować dostęp do wysp innym jednostkom. Tym razem rzecznik prezydenta – Harry Roque oświadczył, iż prace naprawcze trwające na wyspie Thitu są zgodne z suwerennością narodową i jurysdykcją Filipin.

Podjęcie decyzji o bardziej zdecydowanym działaniu filipińskiego wojska na spornych terenach na Morzu Południowochińskim ma prawdopodobnie związek z oskarżeniami społeczeństwa o zbyt łagodną politykę prezydenta Duterte wobec Chin. Na radykalizację poglądów Filipińczyków mają wpływ między innymi doniesienia medialne o zainstalowaniu przez Chiny nowego systemu rakietowego na sztucznych wyspach znajdujących się w obrębie wyłącznej strefy ekonomicznej Filipin, a także aktywności chińskich bombowców operujących z Wyspy Woody. Rosnąca krytyka polityki zagranicznej Rodrigo Duterte doprowadziła do tego, że Doradca do spraw Bezpieczeństwa Narodowego Filipin – Hermogenes Esperon zapowiedział, że jeżeli personel wojskowy zostanie w jakikolwiek sposób zaatakowany na obszarze Morza Południowochińskiego, to może doprowadzić do otwartego konfliktu zbrojnego. Podkreślił rzecz jasną rolę dyplomacji w rozwiązywaniu konfliktów, ale dodał też, że nie można wykluczyć wojny jako środka ostatecznego.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

